

Datum: 21. 1. 2025

ZADEVA: Predlog Zakona o uveljavljanju delnega povračila nadomestila plače za skrajšani delovni čas – javna razprava

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je pristopilo k pripravi predloga Zakona o uveljavljanju delnega povračila nadomestila plače za skrajšani delovni čas (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona).

Predlog zakona z namenom ohranitve delovnih mest zaradi začasne nezmožnosti zagotavljanja dela delodajalcu zaradi nastopa okoliščin na podlagi zakona delodajalcem omogoča odreditev dela s skrajšanim delovnim časom ob hkratni delni napotitvi na začasno čakanje na delo delavca, ki ima pri delodajalcu sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za polni delovni čas, na način, da delodajalec delavcu zagotavlja delo vsaj za polovični delovni čas. Delodajalec lahko zaradi povračila izplačanega nadomestila plače za preostali del delovnega časa do polnega delovnega časa, za katerega je delavcu odrejeno začasno čakanje na delo v deležu od 5 do 20 ur tedensko, uveljavlja delno povračilo izplačanega nadomestila plače zaradi odreditve dela s skrajšanim delovnim časom, določeno s tem zakonom.

Poglavitne rešitve:

Skladno s predlogom zakona lahko pravico do delnega povračila nadomestila plače uveljavlja delodajalec, ki je pravna ali fizična oseba, vpisana v Poslovni register Slovenije, in zaposluje delavce na podlagi pogodbe o zaposlitvi za polni delovni čas, oziroma fizična oseba, ki opravlja kmetijsko dejavnost, vpisana v Register kmetijskih gospodarstev, in po lastni oceni najmanj 30 odstotkom delavcev mesečno ne more zagotavljati najmanj 90 odstotkov dela zaradi:

- naravne ali druge nesreče oziroma kriznih razmer, kot so določene z zakonom, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, in ki se aktivirajo z načrti zaščite in reševanja, ali
- ko Vlada Republike Slovenije izda sklep, s katerim ugotovi, da so nastopile okoliščine, na katere delodajalci ne morejo vplivati in ne morejo preprečiti njihovega začasnega negativnega vpliva na obseg njihovega poslovanja in s tem na začasno nemožnost zagotavljanja zadostnega obsega dela delavcem.

1. Pogoji za upravičenost delodajalca do delnega povračila nadomestila plače

- je pravna ali fizična oseba, vpisana v Poslovni register Slovenije in zaposluje delavce na podlagi pogodbe o zaposlitvi za polni delovni čas ali
- fizična oseba, ki opravlja kmetijsko dejavnost, vpisana v Register kmetijskih gospodarstev.

Pravice do delnega povračila nadomestila plače ne more uveljavljati delodajalec:

- če je nad njim na dan vložitve vloge začel postopek stečaja ali ki se nahaja v likvidacijskem postopku,
- ki ne izpolnjuje obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki jih pobira davčni organ, če ima neplačane zapadle obveznosti na dan vložitve vloge, če vrednost teh neplačanih zapadlih obveznosti na dan vložitve vloge znaša 50 evrov ali več,
- če na dan vložitve vloge nima predloženih vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjih petih let do dne oddaje vloge,
- ki je neposredni ali posredni uporabnik proračuna Republike Slovenije oziroma proračuna občine.

2. Nadomestilo plače

Za čas, ko delavec dejansko dela, je upravičen do plačila za delo.

Za čas do polnega delovnega časa, ko v okviru odrejenega skrajšanega delovnega časa ne dela, delavec ohrani vse pravice in obveznosti iz delovnega razmerja, kot da bi delal polni delovni čas, razen tistih, ki so drugače urejene s tem zakonom. Delavec ima v tem času pravico do nadomestila plače, kot je določena z zakonom, ki ureja delovna razmerja, za primer začasne nezmožnosti zagotavljanja dela iz poslovnega razloga (t.j. 80 % povprečne plače). Nadomestilo plače pri tem ne sme znašati manj kot del minimalne plače, sorazmeren obsegu razlike med skrajšanim in polnim delovnim časom.

Če je delavec v času začasno odrejenega dela s skrajšanim delovnim časom odsoten z dela v primerih, določenih z zakonom, ki ureja delovna razmerja, ima pravico do nadomestila plače v višini, kot je določena z zakonom, ki ureja delovna razmerja, pri čemer se upošteva delovna obveznost delavca, kot je določena s pogodbo o zaposlitvi za polni delovni čas. Osnova za višino nadomestila plače se določi glede na plačo, ki bi jo delavec prejel, kot če bi delal polni delovni čas.

3. Višina delnega povračila nadomestila plače

Višina delnega povračila nadomestila plače s strani Republike Slovenije znaša 60 odstotkov izplačanega nadomestila plače brez prispevkov delodajalca (bruto I).

Delno povračilo nadomestila plače ne more biti višje od polovice povprečne mesečne plače v Republiki Sloveniji (za leto pred vložitvijo vloge).

4. Časovna omejitev

Delno povračilo nadomestila plače zaradi naravnih nesreč ali kriznih razmer iz II. poglavja zakona bo mogoče za en dogodek uveljavljati za skupno obdobje največ šest mesecev v 24 mesecih od prve odreditve, ko trajajo razlogi za delo s skrajšanim delovnim časom. Delodajalec lahko delavcu odredi delo s skrajšanim delovnim časom večkrat.

Delno povračilo nadomestila plače zaradi začasnih okoliščin iz III. poglavja tega zakona bo mogoče uveljavljati v obdobju, določenem s sklepom vlade, vendar največ za obdobje šestih mesecev.

5. Odreditev dela s skrajšanim delovnim časom

Delodajalec delo s skrajšanim delovnim časom pisno odredi in odredbo vroči delavcu pred nastopom dela s skrajšanim delovnim časom.

6. Obveznost posvetovanja pred odreditvijo dela s skrajšanim delovnim časom

- s sindikati pri delodajalcu, če sindikata pri delodajalcu ni, pa s svetom delavcev, in pridobiti pisno mnenje sindikata oziroma sveta delavcev. Če pri delodajalcu ni sindikata niti sveta delavcev, mora delodajalec pred sprejetjem odločitve obvestiti delavce na pri delodajalcu običajen način;
- sprememba okoliščin - novo posvetovanje.

7. Omejitve

Določenim skupinam delavcev odreditev dela s skrajšanim delovnim časom ni mogoča, in sicer:

- delavcu, ki je upravičen do dela s krajšim delovnim časom in prejema delno nadomestilo na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ali je upravičen do dela s krajšim delovnim časom na podlagi predpisov o zdravstvenem zavarovanju ali starševskem varstvu,

- delavcu v času teka odpovednega roka na podlagi odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga,
- delavcu, s katerim je v delovnem razmerju manj kot tri mesece ali je v zadnjih treh mesecih pri tem delodajalcu zaposlen za krajši delovni čas od polnega,
- delavcu, za katerega prejema subvencionirano plačo iz programov, sofinanciranih iz proračuna Republike Slovenije ali sredstev kohezijske politike.

8. Izvajanje in odločanje

Organ, pristojen za odločanje o vlogah, je Zavod RS za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: ZRSZ).

Delodajalec vloži vlogo v 15 dneh od odreditve dela s skrajšanim delovnim časom in ji priloži izjave o izpolnjevanju pogojev ter druga potrebna dokazila.

O vlogi odloči ZRSZ z odločbo, zoper katero ni možna pritožba, možen pa je upravni spor.

ZRSZ najprej izda odločbo o priznanju pravice.

Delodajalec vloži zahtevek za izplačilo delnega povračila nadomestila plače najkasneje v šestih mesecih po dokončnosti izdane odločbe o priznanju pravice. Po tem času izplačila ne more več zahtevati.

9. Nadzor

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega zakona opravlja Inšpektorat RS za delo (v nadaljnjem besedilu: IRSD).

ZRSZ opravlja nadzor nad izplačevanjem delnega povračila nadomestila plače ter usposabljanjem oziroma izobraževanjem delavcev po določbah tega zakona.

ZRSZ in IRSD lahko v ta namen od pristojnih organov pridobivata vse potrebne podatke.

FURS po tem zakonu izvaja nadzor nad sklepi skupščine o udeležbi v dobičku, nakupi lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačili dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu

10. Obveznosti delavca

Delavec ohrani vse pravice in obveznosti iz delovnega razmerja, kot da bi delal polni delovni čas, razen tistih, ki bi bile drugače urejene z zakonom.

Na zahtevo delodajalca opravlja delo s polnim delovnim časom.

Delavec se v času odrejenega skrajšanega delovnega časa v roku petih delovnih dni dolžan prijaviti v evidenco delavcev, vključenih v shemo skrajšanega delovnega časa pri ZRSZ in o tem obvestiti delodajalca. Delavec ima v času odrejenega skrajšanega delovnega časa po tem zakonu pravico in dolžnost vključitve v usposabljanje in izobraževanje v skladu z 18. členom zakona.

11. Obveznosti delodajalca

V obdobju prejemanja delnega povračila nadomestila plače mora delodajalec delavcem, ki jim je odrejeno delo s skrajšanim delovnim časom, redno izplačevati plačo in nadomestilo plače v sorazmernem delu glede na odrejeni delež dela oziroma delnega začasnega čakanja na delo.

Delodajalec ima prepoved odpuščanja in v obdobju prejemanja delnega povračila nadomestila plače in še mesec dni po tem obdobju ne sme:

- v obdobju prejemanja delnega povračila nadomestila plače začeti postopka odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga delavcem, ki jim je odredil delo s skrajšanim delovnim časom in delavcem, ki zasedajo istovrstna delovna mesta, ali odpovedati pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov (prepoved odpuščanja). Prepoved odpuščanja velja tudi po prenehanju prejemanja delnega povračila nadomestila plače še toliko časa, kot je trajalo obdobje prejemanja nadomestila plače, vendar ne manj kot en mesec,
- v obdobju iz prejšnjega odstavka odrediti nadurnega dela, neenakomerno razporediti ali začasno prerazporediti delovnega časa, če to delo lahko opravi z delavci, ki jim je odrejeno delo s skrajšanim delovnim časom.

Delodajalec je dolžan voditi evidenco o izrabi delovnega časa v skladu z zakonom, ki ureja evidence na področju dela in socialne varnosti.

Delodajalec, ki je prejel povračilo nadomestila plače na podlagi zakona, mora v primeru, da je:

- v enem letu od izdane odločbe prišlo do sprejema sklepa skupščine o udeležbi v dobičku, izplačil dividend ali dohodkov, ki se izplačujejo kot dividende, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačil plačil za poslovno uspešnost direktorjem, o tem seznaniti ZRSZ in prejeta sredstva v celoti vrniti (kar velja tudi za vse pravne naslednike in povezane družbe delodajalca);
- v drugem ali tretjem letu od izdane odločbe prišlo do sprejema sklepa skupščine o udeležbi v dobičku, izplačil dividend ali dohodkov, ki se izplačujejo kot dividende, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačil plačil za poslovno uspešnost poslovodstvu, o tem seznaniti ZRSZ in enak znesek, ki je izplačan za namene udeležbe v dobičku, izplačila dividend ali dohodkov, ki se

izplačujejo kot dividende, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačil plačil za poslovno uspešnost poslovodstvu, vrniti v proračun, in sicer do 50 % vrednosti prejetih povračil nadomestila plač na podlagi zakona; pri tem se vrednost prejetih povračil nadomestil revalorizira na podlagi povprečna letne stopnje inflacije, kot jo vsako leto objavi Statistični urad Republike Slovenije (kar velja tudi za vse pravne naslednike in povezane družbe delodajalca).

12. Obveznost vračila prejetih sredstev

Če delodajalec krši svoje obveznosti ali če v postopku uveljavljanja pravice do delnega povračila nadomestila plače predloži neresnična dokazila, mora prejeta sredstva v celoti vrniti.

Delodajalec mora prejeta sredstva vrniti v celoti tudi, če začne postopke likvidacije po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, v obdobju:

- prejetanja sredstev in
- po prenehanju prejetanja sredstev, ki je enako celotnemu obdobju prejetanja sredstev.

Delodajalec mora prejeta sredstva vrniti v celoti tudi v primeru izplačil dobička ali nagrad iz prejšnje točke.

O vračilu prejetih sredstev odloči ZRSZ z odločbo, zoper katero ni pritožbe, možen pa je upravni spor.

Delodajalec mora prejeta sredstva vrniti v 30 dneh od vročitve odločbe, skupaj z obrestmi v višini zakonsko določenih zamudnih obresti, ki tečejo od dneva prejema povračila nadomestila plače do dneva vračila.

Če obveznost iz naslova vračila ni plačana v roku 30 dni, se prisilno izterja. Izvršbo opravi Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS) po določbah zakona, ki ureja davčni postopek.

13. Usposabljanje in izobraževanje v času odrejenega skrajšanega delovnega časa

Sistemske ureditve možnosti odreditve dela s skrajšanim delovnim časom ob hkratni delni napotitvi na začasno čakanje na delo smiselno sledi, da se delavce, ki so začasno zaposleni na skrajšanem delavniku, vključuje v usposabljanje ali izobraževanje, s katerim krepijo svoje kompetence in povečujejo svojo zaposljivost glede na aktualne potrebe delodajalcev in prihodnje potrebe (lokalnega) trga dela, med drugim tudi v luči vse večje digitalizacije in avtomatizacije poslovnih procesov.

Delavec ima v času odrejenega skrajšanega delovnega pravico in dolžnost vključiti se v usposabljanje in izobraževanje (gre za obveznost NOO).

Delodajalec mora v času odrejenega dela s skrajšanim delovnim časom zagotavljati pravico in obveznost delavcev do usposabljanja, ki ga izvaja zunanji izvajalec. Delavec in ZRSZ se dogovorita o vrsti usposabljanja ali izobraževanja, v katerega se bo delavec vključil v času odreditve dela s skrajšanim delovnim časom. Seznam razpoložljivih usposabljanj in izobraževanj objavi ZRSZ na svoji spletni strani. Delavec se lahko usposablja ali izobražuje z uporabo spletne učne platforme za samostojno učenje, ki jo zagotavlja ZRSZ ali se v usposabljanja ali izobraževanje vključi pri izvajalcu, ki je uvrščen v register zunanjih izvajalcev aktivnosti programov aktivne politike zaposlovanja, ali pri izvajalcu, ki je vpisan v register izvajalcev postopkov za ugotavljanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij, ki ga skladno z zakonom, ki ureja nacionalne poklicne kvalifikacije, vodi Državni izpitni center.

Delavec je za vsako uro dejanske prisotnosti v programu usposabljanja ali izobraževanja upravičen do dodatka za vključitev v višini dodatka za aktivnost, določenega v pravilniku, ki ureja izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja. Za uro dejanske prisotnosti šteje tudi pedagoška ura, kadar je tako določeno v programu usposabljanja ali izobraževanja.

Delavec je za vključitev v program usposabljanja ali izobraževanja upravičen do povračila potnih stroškov na način in v višini dodatka za prevoz, določenega v pravilniku, ki ureja izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja.

Delavcu, ki uspešno zaključi program usposabljanja ali izobraževanja, ZRSZ v roku 30 dni od predložitve dokazila o uspešnem zaključku, izplača denarno nagrado v višini 100 EUR.

Vabimo vas, da morebitne pripombe ali pa predloge izboljšav predloga sprememb zakona posredujete v času javne razprave, ki bo potekala do 29. 1. 2025.